

Tveta Gårds historia

Första säkra dokumentationen om Tveta Gård dateras till 1600-talet. Egendomen ägdes då av två adliga familjer, som båda hade kopplingar till svenska och finska krigsaktiviteter. Se nedan om dessa två familjer.

Mellan åren 1569 och 1801 var jakten i Sverige förbehållen kungen och adeln via den införda Djurgårdsinrättningen. Johan III beslutade och Gustav IV Adolf såg till att avskaffa den för öläanningarna så förhatliga lagen. Från början förbjöds all jakt på högvilt. Förbudet utökades till att gälla även småvilt. Ännu värre för öläanningarna kanske förbudet var att hugga ner träd som bok, ek och hassel. Förbudet utökades till att gälla samtliga lövträd och gran. Hundar fick öläanningarna bara äga om de var trebenta; allt för att hindra olaglig jakt. Den som bröt mot lagen kunde straffas med döden eller livstids straffarbete. På Öland dömdes minst fem personer till döden på 1600-talet för tjuvskytte.

Efter att nedanstående ätters huvudmän dött i strid finns mycket lite dokumentation vad som hände med Tveta Gård. Enligt skrifterna är det tämligen säkert att gården byttes mot en annan frälsegård på fastlandet. Kungen ville inte ha en adelsfamilj till som gjorde anspråk på jakten. Det finns indikationer på att från och med kung Karl XI (regent 1660-1697) så gavs ej längre öländska förläningar till adeln av just skälet att regenterna ville behålla jakten på Öland för sig själva. På sätt och vis är förhållandet samma i dag. Därför finns inga egentliga herrgårdar på Öland utan s.k. kungsgårdar, som förvaltades för kungens räkning. Än i denna dag är kungsgårdarna endast förvaltade; ej ägda av brukarna; även om det kan handla om generationer. Ett slående exempel är Ottenby Kungsgård. I mer än 30 år har familjen Wiström drivit gården. Sommaren 2015 tog yngste sonen Andreas över efter sin far Hans och flyttade med familjen in i huvudbyggnaden. Föräldrarna flyttade in i södra flygeln efter renovering i regi av ägaren Statens Fastighetsverk. Alla familjens ”egna investeringar” måste ske i samråd med SFV.

1/ Ätten Jägerhorn av Spurila, nr 114 i svenska adelskalendern och nr 5 i den finska.

Major Claes Henriksson Jägerhorn af Spurila, död 1645 i slaget vid Thüringerwald. Han blev adlad 1625 och major 1634 vid Tavastehus regemente i Finland. Bodde med hustru och en son på Tveta Gård, som de fick i förläning av Drottning Kristina någon gång efter 1636 som tack för tjänsterna i trettioåriga kriget. Begravd på Torslunda kyrkogård (5 km från Tveta Gård) under den pampigaste kalkstensgravhällen på Öland. Gravhällen har först varit placerad utanför sakristian i kyrkan innan den lades över makarnas grav. Gravhällen står nu i vapenhuset och visar en liggande major klädd i full rustning. Även sonen Cordt Christoffer (ogift, enda barnet; död 1669) är begravd på kyrkogården. Hustrun skänkte en ljuskrona i massiv mässing till kyrkan år 1671. Den finns där än i dag tillsammans med fyra andra ljuskronor. (Hänger i sydväst nära läktaren och de nedan nämnda begravningsvapnen). Även en ljusarm från samma år har skänkts av hustrun. Den är placerad ovanför ingången till sakristian. Både ljuskronan och ljusarmen har detaljerad inskription.

2/ Ätten Granatenburg, nr 761 i svenska adelskalendern

Överste Olof Bengtsson, född 1608, adlad Granatenburg år 1662. Död 1679. Sonen Conrad, född 1644, kaptan vid infanteriet, död 1681-10-07. Fadern tog troligen över Tveta Gård år 1675 efter att han av svenske kungen Karl XI fått 600 daler silvermynt årligen för sitt uppehälle. Beloppet motsvarade värdet av 100 kor, dvs omkring 1.5 miljoner kronor i dagens penningvärde. Olofs hustru no 2, Anna Pahl, dog tio år före Olof. Olof begravdes på svärdotterns bekostnad i Torslunda kyrka tillsammans med sonen 1683-02-23. Deras kroppar ligger i kopparkistor under golvet nära ingången till sakristian. (Jag fick en del detaljer av

kyrkobetjäningen om vad man såg vid senaste reoveringen, då kistorna tillfälligt flyttades och öppnades). Deras pampiga begravningsvapen hänger på kyrkans södra vägg, faderns till höger.

Hur Tveta Gård såg ut fram till 1800-talets början är som nämnts ovan lite känt. Därför fortsätter gårdens historia så här:

Nuvarande huvudbyggnad lät uppföras av byggmästare Sandell i Toroslunda år 1811-12 åt kronofogden Johan Fredrik Wimmerstedt, som ägde gården från början av 1800-talet. Gården togs över av sonen, bergsfogden Olov Wimmerstedt. Sandell är känd för att ha byggt några av de större byggnaderna i trakten; alla med mansardtak. Exempel: Färjestadens gård (söder om Skansen Hotell) och Torsborgs gård (på vägen mellan Toroslunda kyrka och Kåtorp). Sandell utmärkte sig också för sina handskurna, mycket breda taklister, som finns i fem av rummen på Tvetas nedre våning.

Näste ägare blev svärsonen till Johan Fredrik Wimmerstedt; kapten Melén på Färjestadens gård. Denne sålde till Gustaf Segrell omkring år 1850.

Gårdens storhetstid; om nu uttrycket verkligen äger relevans; se Anders Johanssons bok "Öland – en sommarresa" från 2016; torde ha varit under senare delen av 1800-talet, med godsägare Gustaf Segrell vid styret. Gården var då en av ölands största. Gustaf var son till kontraktsprosten, teologie doktor Zacharias Segrell från den kända ölandssläkten Segrell/Segrelius. Det finns ett foto på prosten i en hembygdsbok från Algutsrum. Ibland skämtades förr att "våran prost är rund som en ost". Zacharias Segrell verkade vara en av dessa prostar. Enligt dokumentationen besöktes gården på Gustaf Segrells tid frekvent av bl.a. svenska adeln och engelska lorder vid större jakter.

Gustaf och hustrun Nanny fick åtta barn födda mellan åren 1854 och 1867. Tredje barnet dog redan födelseåret 1859 och näst yngsta barnet föddes 1865 och dog 1867. Att Zacharias Segrell hade en hög kyrklig position och att Gustaf Segrell ägde ölands största gårdar kan förklara det ceremoniella överdådet vid samtliga barns dop: Alla fick fem namn och hade många faddrar. Äldsta barnet Thoras dop är ett talande exempel, referens Ingemar Alriksson. Faddrarna var följande: Herr doctorn Johan Engström i Knappegård, apotekaren Carl Fröndelin i Skogsby, tf pastorn i Ryssby Sven Kjelleström, Johan W Rosenqvist i Glömminge, adjunkten och baronen BWPJH Hummerhjelm i Råpplinge, kommisarien och lantmätaren Carl Echlund i Möllstorp, postmästaren August Kumpe på Stora Rör, lanthushållaren PA Johansson på Röhälla, hovrättsauskulanten C Christian Siljeström i Södra Bäck, garverifabrikören P Ahlquist i Strandby och studeranden Johan Engström i Kalmar.

När näst äldsta dottern Gundborg (i folkmun kallad Ölands Ros) år 1880 gifte sig på Tveta Gård med Leonard Jeansson (Koljeansson kallad; från den kända kalmarsläkten) så var händelsen enligt dokument från Länsmuseum i Kalmar och Borgholms museum en mycket omskriven sådan. Leonard och Gundborg hann få en son, Harald Jeansson (Redarjeansson i folkmun) innan Gundborg avled redan 1883. Leonard var Svensknabbens förste ägare; en i Kalmar mycket känd egendom. Egendomen såldes till släktingen John Jeansson. Huvudbyggnaden, Villa Solbacken uppförd 1915-16, har f.ö. återställts till sin forna glans av ägaren Ingemar Nilsson.

Fram till någon gång vid seklets början 1800/1900 fanns två flyglar vid Tveta Gård. Trädgården var vida känd. Efter omkring 1880 började en tillbakagång, som ledde till att

egendomen överfördes till hustrun Nanny. Hon avled 1886. Sonen Einar tog då över. Inte heller han var lyckosam som ägare utan fick överlåta gården till Sveriges Bankaktiebolag, som i sin tur sålde till Per Johansson i Stora Rör.

Gustaf Segrell avled 1896 i Kalmar och bodde då i äldsta dottern Thoras lägenhet. När Anders Johansson skrev sin ovan nämnda bok 2016 så handlade en stor del om Tveta Gård. Anders gjorde en undersökning kring ryktena om Gustaf Segrells dåliga förmåga att få lönsamhet på sina gårdar. Citat från boken: *"Bouppteckningen efter Nanny Segrell 1886 ger vid handen att Tveta gård taxeras till 35 700 kronor. Med lösöre, däribland kreatur, uppgick tillgångarna till 38 802 kronor. Men skulderna var 39 730 kronor. Således noteras en skuld på 928 kronor. Bouppteckningen efter Gustaf Segrell den 8 september 1896 visar att denne tidigare possessionat vid livets slut hade tillgångar på 176 kronor och 61 öre, vilket var vad hans kläder värderades till. Han ägde, som talesättet lyder, bara kläderna på kroppen. Skulderna uppgick till 227 kronor, vilket utgjorde begravningskostnaderna. Hans dödsbo efterlämnade således en skuld på 50 kronor och 39 öre"*.

I dokumentationen har mycket lite skrivits om familjen Hjærtstrands ägande av gården. Det ägandet kom att få stor betydelse nästan halvsekllet senare, se nedan om familjen Kraft. Aron och hans bror Gottfrid köpte Tveta Gård 1930. De var gifta med syskonparet Hedvig och Elin. De båda familjerna kom ursprungligen från Långaskruv, Älghults socken. Aron dog knappt 62 år gammal den 27 oktober 1936. Aron ligger begravd på Torslunda kyrkogård nära östra ingången under en mycket pampig gravsten med informerande text enligt tidens sed "GODSÄGAREN ARON HJÄRTSTRANDS FAMILJEGRAV TVETA GÅRD". Gården såldes redan två år efter Arons död. Sonen Hugo flyttade till Björnhovda och mor Hedvig bodde hos sonen till sin död 1971. Hon blev 87 år.

Bland de mest omskrivna ägarna på 1900-talet finns grosshandlare KG Johansson, som var just den person som köpte av familjen Hjærtstrand. Det har skrivits mycket i lokalpressen under åren om denne driftige man. Artiklar av och intervjuer med barnbarn bosatta i Vassmolösa och Röhälla (sommarboende) visar på ett enastående livsöde, som är värt att summera innan KG dyker upp på Tveta Gård. KG föddes i en backstuga i Kristvalla 1886 som ett av sju syskon. Efter giftermålet behövde han söka försörjning för hustru och barn och hamnade på Boxholms Bruk. Där noterade KG att det ofta saknades skrot för att få en bra produkt efter smältningen. Han började redan då med att samla skrot för vidare försäljning och flyttade 1917 till Kalmar. Där expanderade affärerna. Expansionen ledde till att han fick flytta verksamheten ett flertal gånger; först från Ölandskajen till Barlastholmen och sedan med sonen Yngve som drivande på 50-och 60-talet via Kalmar Västra till Svaneberg. Och där finns verksamheten än i dag, men under namnet Stena Recycling och med annan ägare sedan många år.

Att KG köpte Tveta Gård hängde direkt samman med en annan av hans lukrativa verksamheter i Kalmar. Han handlade med grönsaker och frukt och var störst i Sverige på lök. Han var dessutom något av en pionjär när det gäller bananimport. KG kom till Tveta med stora planer. Under slutet av krigsåren lät han med bistånd av två anställda holländska trädgårdsmästare plantera 200 plommonträd, 550 päronträd och 8 450 äppelträd på ca 9% av Tvetas mark. Äldre ölänningar pratar om det än i dag och det har skrivits i lokalpressen om den fantastiska syn blomningen utgjorde på våren med dessa tusentals träd. Skörden hamnade dock i otakt med krigsslutet och de nya möjligheterna till import av frukt. Det mesta revs upp 1956 och i början av 1960-talet var hela odlingen borta.

KG var på sin tid en mycket omskriven man och sågs som en driven entreprenör. Barnbarnet Rolf Ekelund har i ett antal artiklar i Barometern, Ölandsbladet och Kalmarposten skildrat sin morfars liv. Intresset för hans fruktodling på Tveta ledde bl.a. till att kung Gustav VI Adolf besökte gården i början på 50-talet och uttryckte sin beundran över fruktodlingen. Även landshövdingen visade sin uppskattning några år senare genom att tilldela KG en medalj för entreprenörskap.

Den 12 april 1970 gick KG ur tiden. Ett av barnbarnen besökte oss för ett antal år sedan och hade mycket att berätta om sin kände morfar. En intressant detalj som nämndes vid besöket var att den enda trappan upp till andra våningen fanns innanför köksingången mot väster.

Näste ägare 1956 var ett konsortium med 8 familjer, som drev vegetarisk odling. Ledare för gruppen var Erik Rönnefors. Man hade inte bara idéer om hur odlingen skulle ske utan förespråkade även skönheten i patina på byggnader. Så någon nymålning var det inte tal om.

På 1960-talet tog ryttmästaren Hans Gartner över Tveta Gård. Många äldre ölänningar känner igen hans namn genom Ölands Manskör. Följande godbit finns att läsa på körens hemsida: *"Ölands Manskör startade sin verksamhet den 25 februari 1968. Initiativtagare var Hotel Skansens ägare Gerd Vult von Steiern och godsägaren på Tveta Gård, kapten Hans Gartner. De satt och mediterade en karg och bister vinterdag i hotellets matsal över att inget hände och var på gång. Det var då idén föddes att starta en manskör. Sagt och gjort, man ringde runt till alla bekanta och tänkbara sångare. Det var då det numera i kören klassiska uttrycket kom till när de uppringda svarade. "Jag kan inte sjunga". Den alltid glade och optimistiske Hans Gartners svar blev "Det spelar ingen roll om du kan sjunga, huvudsaken är att du ser bra ut". Många tyckte att dom såg ganska bra ut och ställde upp på ett första försök på sångens vingar. Ölands Folkhögskola ställde upp med allsångsblad och till dirigent hade man lyckligtvis lyckats engagera en musikaliskt begåvad kantor från Vickleby, Carl-Evert Johansson, som under 35 år var körens 1:e dirigent".*

Det slitna uttrycket "världen är liten" stämmer bra in vad gäller Carl-Evert. Han och hans hustru Birgitta var min frus lärare på 50- och 60-talet då hon bodde i Vickleby. Vår dotter döptes pingsten 1974 med Carl-Evert och Birgitta som gudföräldrar.

Hans Gartner födde upp hästar och har i en rad olika dokument sagts ha blivit chef för Hovstallet i Stockholm. Detta stämmer dock ej. Kungen har visat intresse för Tveta Gårds historia och har för mig berättat att Hans Gartner visserligen var duktig på såväl hästar som fäktning. Men han var inte hovstallmästare utan kanslichef för Beridna Högvakten. Kungens påpekande om den Beridna Högvakten ledde till ett sökande på nätet varefter det blev kontakt med såväl sonen som änkan till Hans Gartner. Många frågor kring Gartners år på Tveta kunde därmed få ett svar.

Hans Gartner växte upp i trakten av Oskarshamn. Fadern var disponent för ett tyskt stenhuggeri, vilket inte borde grundlägga ett intresse hos Gartner för hästar och jordbruk. Men fadern var också kavalleriofficer och Gartner växte upp på en gård där hästar fanns. Ridning och hästsport blev ett aldrig sinande intresse för honom. Trots att Gartner flyttade till Stockholm fanns bondedrömmarna kvar. När han i början av 60-talet lämnade bostaden på Norr Mälarstrand för Tveta behöll han dock bostaden utifall inte drömmarna stämde....

Under de relativt få år Hans Gartner ägde gården hann far och son med att ta bort resten av fruktodlingarna, odla spannmål, potatis och betor samt sköta 10-12 hästar, 200 svin och

ungtjurar. Man hade ridskola på somrarna. Inomhus lät man riva trappan upp till andra våningen och i utrymmet som skapades inrättades två toaletter; en för eget bruk och en för gäster. (Det går en historia om att Gartner hade så bråttom att få klar gästtoaletten inför en större fest att man inte hann ansluta avloppet nere i källaren. Men rörmokaren som gjorde jobbet besökte Tvetå våren 2021 och berättade att historien är en skröna). Hans Gartners son Bo besökte oss sensommaren 2021 och berättade om toalettbygget. Ända fram till dess så fanns bara utedass. Att trappan till övervåningen togs bort medförde att Bo under en följd av år bara kunde komma upp till övervåningen via en stege från hallen i stora entrén. Bo använde de två rummen mot väster, men bara under sommarhalvåret. Det var vintertid alldeles för kallt att bo på övervåningen av den enkla anledningen att hela den jättelika hallen på övervåningen saknade innertak! Nere från hallen på första våningen kunde man alltså se ända upp till de grova takstolarna. För att komma upp till vindsnivån ovanför de fyra rummen i hörnen av andra våningen måste stege användas. Men väl där uppe fick man vara försiktig eftersom vinden saknade golv. I slutet av Gartners tid på Tvetå lät fadern enligt sonen Bo lägga in det extremt dyra marmorgolvet i nedre hallen samt installera den likaså kostsamma trappan i massiv ek upp till våning 2. Men att värma våning 2 var det fortfarande inte tal om eftersom övre hallen saknade innertak. På utsidan var den mest påtagliga insatsen från Gartner att huvudbyggnaden nymålades. Troligen hade den inte målats sedan 1940-talet på KG:s tid, då färgen vit byttes mot herrgårdsgul.

Det som på Öland i dag i första hand förknippas med Hans Gartner är Tvetå Fritidsby, som avstyckades från Tvetås marker. Precis som KG på 40-talet kan sägas ha kommit i otakt med fruktimporten och sin egen odling så kom Gartner i otakt med sitt ägande av Tvetå och de jätteinkomster det på sikt blev för alla de många hundra tomter som skapades på hans tidigare marker. En tomt kostar i dag ca 300 000 kronor.

I Stockholm är det helt andra saker som kopplas till Hans Gartner. Som 12-åring hade Gartner fått se vaktavlösningen vid Stockholms Slott med den beridna högvakten. Den synen kunde han aldrig glömma. Gartner blev oerhört bestört när han 1984 fick veta att den beridna högvakten riskerade att läggas ner. Gartner kom att bli den verkliga eldsjäl, som räddade högvakten. Hur räddningen gick till finns skildrat i en vacker bok, Beridna Högvakten, författad av kungens förre hovmarskalk Jan Mårtensson och utgiven 2005. Kungen själv har i förordet gett Hans Gartner och den andre eldsjäl Anders Gernandt mycket beröm för deras helt avgörande insatser. Ett helt kapitel i boken skildrar hur eldsjälarnas arbete gick till. Hans Gartner var kanslichef för den Beridna Högvakten till 2001.

Hans Gartner var en av landets främsta fäktare. Han var personlig tränare till prinsessan Birgitta, som 1960 blev svensk mästarinna på florett. Prinsessan Sibylla var måttligt road av att dottern började med fäktning, trots att hennes make, tronarvingen, var mycket framstående i sporten. Men tydligen tyckte hovet om Gartners insatser för i många år var han även kronprinsens tränare, men då sommartid på Solliden under de år Gartner ägde Tvetå.

Hans Gartner avled 2005. Sonen Bo är pensionerad KLM-pilot, bosatt utomlands i 30 år. Efter hemkomsten till Sverige drev han en flygskola i Eslöv. Hans Gartner skildes från första hustrun under åren på Tvetå. Han gifte om sig i Stockholm med en avsevärt yngre dam, som ända till 2020 arbetade som kanslisekreterare på Beridna Högvakten. En intressant detalj om änkan till Gartner är att hon bor kvar i den bostad på Norr Mälarstrand, som Gartner behöll som gardering om bondedrömmarna slog slint.

Även näste ägare, Jan och Marianne Kraft, höll på med uppfödning av hästar, främst ölands-, islands- och fjordhästar. Två av de tre barnen till Jan och Marianne har besökt oss på Tvetå Gård och berättat om tiden här. En intressant information var att kommunen i samband med köpet av praktiskt taget all mark från Tvetå Gård; se nedan; såg till att huvudbyggnaden ingick i köpet. Fastigheten var vid kommunens köp i så dåligt skick efter att ha stått tom i ett antal år att kommunen hade övervägt att använda den som övningsobjekt för brandkåren. Det var då familjen Kraft trädde fram och räddade byggnaden från ett hemskt öde. Det var främst det faktum att Marianne kom från familjen Hjærtstrand som; trots den enorma utmaningen; ledde till att Krafts köpte fastigheten med över 16 000 m² mark för det facila priset 75 000 kronor! (Mariannes farfar var Aron och hennes far Hugo Hjærtstrand).

Familjen lade ner åtskilligt arbete för att rädda fastigheten. Man började med första våningen där det var en vattenläcka i köksdelen. Ett stort renoveringsarbete av nedre plan påbörjades med ambitionen att bevara mycket av det gamla. Renovering av andra våningen påbörjades 1982 och är till stor del utförd av Jan Kraft. Då gjordes t.ex. de tre takkuporna mot norr, och det gamla plankgolvet återbrukades som tak mellan de grova takbjälkarna. Just det här med taket mellan den mycket stora hallen och vinden var avgörande för att man skulle kunna värma och nyttja övervåningen med dess fyra sovrum på ett vettigt sätt. En mycket påkostad och effektiv öppen spis med fläktsystem installerades. Vid arbetet lät man isolera mellan våning 1 och 2 samt mellan våning 2 och vinden.

Men efter att hustrun Marianne avlidit alltför tidigt gick det ånyo bakåt för Tvetå.

Näste ägare, familjen Jaegerstierna (tidigare Karlsson), köpte gården av dödsboet efter Jan Kraft, men ägde den bara åren 2007-2010. Gården var tänkt som ett generationsboende, men den tanken blev ogenomförbar i samband med att sonen Joakim av skatteskal (6-7 miljoner i skönstaxering) "tvingades" emigrera till Estland. Han driver där rätt omfattande affärer, även om dessa affärer på senare år mer har koncentrerats till Spanien. På Tvetå var Joakim den drivande kraften såväl vad gäller pengar som aktiviteter. På Tvetå hann han bl.a. investera i ny el i hela fastigheten, pelletspanna (ersatte oljepanna), renovering av de två badrummen, elektriska grindar, fontän (ditflyttad från skånsk herrgård) och larm. Dessutom lät han nymåla huvudbyggnaden, stallet och kalkstensgaraget.

Tvetå Gård genomgick en omfattande avstyckning på 1970-talet, då Mörbylånga kommun köpte ut ca 98% av marken. Syftet var främst att säkerställa vattentillgången och förhindra förorening av marken, eftersom en stor vattentäkt ligger rakt under Tvetås mark. Den odlingsbara marken är utarrenderad till bönder i trakten och skogen mot norr ingår sedan 2014 i Hönstorps naturreservat på 127 ha.

Tvetå Gård består i dag av lite över 11 000 m², varav 90% är gräsmatta och resten i huvudsak grusgång och byggnader. Till befintliga fem byggnader = huvudbyggnad, stall, kalkstensgarage, lusthus och friggebod har lagts ett 2012 nybyggt dubbelgarage på 84 m². Lusthuset från 1811 hade tidigare varit utedass, hönshus och lekstuga. För att rädda huset från fortsatt förfall (takets höll på att rasa in) renoverades det 2013 och gjordes om till lusthus. Tvetå Gård har nu beteckningen Tvetå 1:4 med postadressen Tvetå Gård 103.

Tre ladugårdar och några andra mindre byggnader på södra sidan av genomfartsvägen mot Gårdby/Norra Möckleby tillhör en annan avstyckad fastighet, Arontorp 1:20. Kommunen var inte intresserad av att låta ladugårdarna ingå i sitt köp vid avstyckningen. Det kom att få stora konsekvenser vid försäljningen av ladugårdarna, eftersom kommunen förbjöd byggande av

bostadshus på fastigheten och dessutom förbjöd fortsatt djurhållning. Mäklaren har vittnat om att det var hans svåraste säljuppdrag någonsin. Det tog honom 10 år att hitta en köpare. Men nu finns ett bostadshus på Arontorp 1:20. En gammal skola fraktades från fastlandet i delar 1999. Ansvarig för flytten av skolan var "Möllens pojk" Anders Wahlström i Björnhovda. Han fyllde nyligen 90 år. Inflyttning i skolan startade delvis under julen 2013 och den används som bostad sedan slutet av 2014. Arontorp 1:20 är registrerad som jordbruksfastighet med syfte att odla rabarber på delar av de totalt ca 2 ha som fastigheten omfattar. Odlingen kommer att kräva omfattande preparering eftersom marken närmast såväl Tveta Gårds huvudbyggnad som ladugårdarna är oerhört stenrik. Detta noterades inte minst vid indragning av kommunalt vatten och avlopp 2014 för samtliga fem fastigheter inom Tveta Gårds tidigare domäner. Eftersom gränsen för registrering av jordbruksfastighet ligger på just 2 ha är en intressant iakttagelse att Arontorp 1:20 är den dokumenterat minsta på Öland. Förutom jordbruksfastigheten Arontorp 1:20 med postadress Tweta Gård 104B ligger tre bostadsfastigheter söder om genomfartsvägen; Arontorp 1:121 med postadress Tveta Gård 104, Arontorp 5:2 med postadress Tveta 106 och Arontorp 1:107 med postadress Tveta 108; samtliga på mark tidigare tillhörande Tveta Gård. I huset 1:121 bodde tre drängfamiljer och i huset 5:2 bodde rättaren. Huset 1:107 byggdes på 1970-talet.

Än så länge har vi inte fått tillgång till några fotografier som visar huvudbyggnadens interiör under gången tid. Gamla ritningar indikerar att det funnits 9 kakelugnar på första våningen. Av dessa finns i dag kvar två; en större i gröna salongen och en mindre i blå salongen. Båda fungerar utmärkt, liksom den murade spis som tillkom på 1980-talet på övervåningen under Krafts tid. Alla tre eldstäderna har 2015 försetts med stängningsbar glaslucka för säkrare eldning.

Bostadsytan är på ca 350 m² med sex rum, serveringsrum, kök, badrum, hall och kapprum samt gästtoalett på första våningen. På andra våningen finns fyra sovrum i varsitt hörn av huset. Dessa rum omger ett stort rum med en golvyta som överstiger 80 m². Rummet inreddes på 1980-talet i sitt nuvarande skick fränsett vissa kompletteringar 2011-2014. På denna våning finns ett badrum, som även rymmer tvättstuga.

Vinden med en längd på 22 m har rumsliknande utrymme i gavlarna och mer än full ståhöjd i mittpartiet. Där fanns en stor fladdermuskoloni fram till sommaren 2011. Kolonin försvann efter att investering gjorts i jordvärme 2011 och pelletspannan avyttrats. Tydligt blev vinden för kall efter att murstocken inte hölls permanent varm. Mer än 100 m² av vinden täcktes med råspontgolv 2015 och förvandlade den tidigare rätt otillgängliga ytan till något som närmast liknar en vindsvåning.

Det finns källare under hela huset. Den är uppdelad i tre separata delar, som bara kan nås via varsin ytterdörr. Kan alltså ej nås från husets bottenvåning. Vissa mycket tjocka väggar i källaren visar klart att det gamla huset legat på samma plats före 1811.

Exteriört gäller att fasaden bekläddes med stående panel på 1920-talet, samtidigt som spåntaket ersattes med taktegel. Hela huset nymålades 2010 och 2020 nymålades både norra och södra långsidan. Samtliga 25 dubbelfönster och foder nymålades 2020. Båda gavlarna kommer att målas 2022.

Under åren 2011-2015 har viss renovering skett av såväl gamla kalkstensgaraget som stallet och friggeboden inklusive elektrifiering av alla dessa byggnader. Till de större jobben kan

räknas ny puts och byte av takbjälkar i kalkstensgaraget samt spikning av råspontgolv på stallets andra våning; lite över 40 m² och förlängning av vedbod med 7 m² eller 14 m³. Några spår av trädgårdens tidigare så omtalade glansperiod före 1880 står ej att finna. Lönnen nära grindarna sägs vara mer än 200 år, vilket knappast motsäges av dess storlek. Några små spillror av fruktträdgården kan anas i form av några stora päron- och bigarråträäd. Två valnötsträd bedöms vara planterade under krigsåren. Sedan vi kom hit har skördats stora mängder nötter; ca 160 kg 2011, 200 kg 2014 och 2020. I år blev skörden ca 130 kg, men då fick ekorrar och fåglar flera tiotals kilo nötter, som ej tvättades och torkades. 2018 var lite speciell då skörden blev 120 kg. Den varma sommaren gjorde att mängden nötter blev närmast ofantlig, men det påverkade nöternas storlek. Just 2018 hade vi ovanligt stor hjälp att ”ta hand om nöterna”. Inte mindre än fyra ekorrar sprang i skytteltrafik i minst en månad med nötter i munnen. Lite fakta: En liter valnötter motsvarar ungefär 0.4 kg i torkat skick. Rekordet 200 kg motsvarar alltså 500 liter. Före torkning måste nöterna rengöras, sorteras och tvättas mycket noga. I en gammal skrift om Torslunda socken benämns hasselnötterna vid Tveta Gård som extra stora och välsmakande. Det har vi själva konstaterat vara riktigt.

Omedelbart norr om tomten ligger en engelsk trädgård anlagd omkring 1950 i en parkliknande omgivning med kraftiga och höga lövträd.

2021 i december

Tveta Gård/Rune Johansson